

ตั้งคัมกับเศรษฐกิจ

ปีการศึกษา 2562

อาจารย์ณชภัทร พิชญมหุตม์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

เอกสารอ้างอิง

- 1) เศรษฐกิจไทย. รศ.ดร.ชเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2554.
- 2) website ธนาคารแห่งประเทศไทย
- 3) website สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 4) website หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของเศรษฐกิจ

- เศรษฐกิจ เป็นการศึกษาการใช้ทรัพยากร การผลิต การบริโภค การตลาด การให้บริการ เพื่อธุรกิจได้กำไรสูงสุด และผู้บริโภคได้ความพึงพอใจสูงสุด

ประเภทของเศรษฐศาสตร์

- เศรษฐศาสตร์จุลภาค ศึกษาเศรษฐกิจระดับบุคคล ธุรกิจ

- เศรษฐศาสตร์มหภาค ศึกษาเศรษฐกิจระดับจังหวัด ประเทศ

ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิต

- 1) ที่ดิน ผลตอบแทนคือค่าเช่า 2) ทุน (มีชีวิต/เครื่องจักร/เงินทุน) ผลตอบแทนคือดอกเบี้ย 3) แรงงาน ผลตอบแทนคือค่าจ้าง 4) ผู้ประกอบการ ได้กำไร/ขาดทุน

ระบบเศรษฐกิจ

- ทุนนิยม (เอกชนมีเสรีภาพทางเศรษฐกิจและมีกรรมสิทธิ์อย่างมาก)
- สังคมนิยม/คอมมิวนิสต์ (รัฐบาลวางแผนทางเศรษฐกิจอย่างมาก)
- ผสม (เอกชนมีเสรีภาพ ควบคุม รัฐบาลวางแผนด้านเศรษฐกิจ)
- ทั่วโลกต่างใช้ระบบแบบผสม

กระแสการไหลเวียนของกิจกรรม ทางเศรษฐกิจ ของหน่วยเศรษฐกิจ (สถาบันทางเศรษฐกิจ)

- ภาคครัวเรือน เป็นผู้บริโภค และเจ้าของปัจจัยการผลิต
- ภาคธุรกิจ เป็นเอกชนผู้ผลิตสินค้าและบริการ
- ภาครัฐบาล เก็บภาษี และงบประมาณรายจ่ายประจำและลงทุน
- ภาคต่างประเทศ ส่งออกและนำเข้า เคลื่อนย้ายทรัพยากร

แรงงาน เงินทุน และเทคโนโลยี

รายได้ประชาชาติ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

- รายได้ประชาชาติ คือ รายได้ของประเทศที่เกิดขึ้นใน 1 ปี
- การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ วัดจาก $GDP = C + I + G + (X - M)$
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product)
ประกอบด้วย การบริโภค (C) การลงทุนจากเอกชน (I)
งบประมาณรายจ่ายจากรัฐบาล (G) มูลค่าการส่งออก (X) และนำเข้า (M)
- การพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบด้วย
 - 1) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
 - 2) การพัฒนาสังคม และ 3) ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

การคำนวณรายได้ประชาชาติ

- ด้านผลิต

คิดแบบมูลค่าสินค้าขั้นสุดท้าย

คิดแบบมูลค่าเพิ่ม

- ด้านรายได้: ค่าเช่า ค่าจ้าง ดอกเบี้ย กำไร

- ด้านรายจ่าย

$$GDP = C + I + G + (X - M)$$

รายได้ประชาชาติแบบต่างๆ

- ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น ($GDP = C + I + G + (X - M)$)
- ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น ($GNP = GDP \pm$ รายได้สุทธิจากต่างประเทศ)
- ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ ($NNP = GNP -$ ค่าเสื่อมราคา)
- รายได้ประชาชาติ ($NI = NNP -$ ภาษีทางอ้อม - เงินอุดหนุน)
- รายได้ส่วนบุคคล ($PI = NI -$ ภาษีนิติบุคคล - กำไรไม่จัดสรร - กองทุนประกันสังคม + เงินโอนดอกเบี้ย)
- รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง ($DI = PI -$ ภาษีบุคคลธรรมดา)

ลักษณะของประเทศกำลังพัฒนา

- ลักษณะด้านเศรษฐกิจ เน้นภาคเกษตรกรรม
- มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างต่ำ
- ลักษณะด้านการผลิตและการตลาดมีน้อย
- ลักษณะด้านการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีน้อย
- ลักษณะการออมและการลงทุนมีน้อย

ลักษณะของประเทศกำลังพัฒนา

- โครงสร้างอาชีพและรายได้ ภาคเกษตรรายได้น้อย
- ลักษณะทางด้านประชากร จำนวนมาก
- อัตราการเกิด สูง
- อัตราการตาย สูง
- คุณภาพของประชากร ระดับการศึกษา อนามัยค่อนข้างต่ำ

ระบบเศรษฐกิจไทย

เป็นระบบเศรษฐกิจเสรีระบบเปิด

- ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ
- ผลกระทบต่อความมั่นคง
- ผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย
- ผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต

ระบบเศรษฐกิจไทยเป็นระบบเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์

ความหมายของเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์ เป็นการผลิต 2 ลักษณะในประเทศ

ลักษณะของเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์ ได้แก่

- ลักษณะทางด้านเทคโนโลยี มีทั้งก้าวหน้าและล้าหลัง
- ลักษณะด้านการผลิตและสถาบันการผลิต
- ลักษณะที่ตั้ง มีทั้งชนบทและเมือง
- ลักษณะสาขาการผลิต มีทั้งเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม
- ลักษณะด้านตลาดสินค้ามีทั้งเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม

ระบบเศรษฐกิจไทย ที่มีการเจริญเติบโตที่ไม่สมดุล

- การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน / พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- รัฐบาลพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนามบินอู่ตะเภา
- รัฐบาลควบคุมราคาสินค้าเกษตร/วัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม ในราคาถูก
- การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการพัฒนาหัวเมืองใหญ่ก่อนแล้วค่อยกระจายพื้นที่อื่น

ประวัติเศรษฐกิจไทย

1. เศรษฐกิจไทยยุคศักดินา / การผลิตเพื่อกินเองใช้เอง
2. ยุคของการเปิดเสรีครั้งใหญ่และการเติบโตแบบเศรษฐกิจฟองสบู่
3. วิฤตติเศรษฐกิจตกต่ำ ปี พ.ศ. 2540

เศรษฐกิจไทยยุคศักราช
การผลิตเพื่อกินเองใช้เอง

- สมัยโบราณ
- สมัยอาณาจักรสุโขทัย
- สมัยอยุธยา
- สมัยรัตนโกสินทร์

เศรษฐกิจไทยยุคเปิดประตู การค้าเสรีตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4

- สนธิสัญญาเบาริ่ง
- ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
- การเก็บภาษีแบบใหม่
- ระบบทาสถูกยกเลิก

- การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 และการพัฒนาทุนนิยมโดยรัฐ
ยุคเผด็จการทหารและการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจตามกรอบ
ความคิดของธนาคารโลก (พ.ศ.2501 – 2516) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เน้น ลดการนำเข้า/โครงสร้างพื้นฐาน/ส่งเสริม
การส่งออก

- ยุคที่นักธุรกิจและชนชั้นกลางมีบทบาทเพิ่มขึ้น

(พ.ศ.2516 – 2528) เกิดจราจลในประเทศ

- ยุคการเปิดเสรีครั้งใหญ่และการเติบโตแบบเศรษฐกิจฟองสบู่ (พ.ศ.2529 – 2539)
- วิฤตติต้มยำกุ้ง หรือฟองสบู่แตก (พ.ศ.2540) แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 8 เน้นพัฒนาคน (ทุนมนุษย์) ปฏิรูประบบราชการ การศึกษา น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 9 – 11 เน้นความสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาชาวบ้าน
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 12 เน้นความสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และนวัตกรรมอุตสาหกรรมใหม่ (New S Curve Industry) เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นประเทศไทย 4.0 และสังคมผู้สูงอายุ

วิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำ ปี พ.ศ. 2540

- สภาพปัญหาที่นำไปสู่วิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำ
- วิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำและผลกระทบต่อประชาชน

สาเหตุของวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำ

- โครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองของไทย ระบบการศึกษา
- การขาดระบบตรวจสอบ
- การดำเนินนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ
- การบริโภคและลงทุนเกินตัว เกิดหนี้ที่ไม่เกิดรายได้ NPLs

สถานการณ์หลังวิกฤติเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.2540

- กู้หนี้ใหม่มาใช้หนี้เก่า
- ปรับโครงสร้างหนี้เอกชน
- ลดอัตราดอกเบี้ยตามกระแสทุนนิยมโลก
- น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจภาคครัวเรือน และธุรกิจ(พอประมาณ มีเหตุผล ภูมิคุ้มกัน ความรู้ คุณธรรม)
- การพัฒนาอย่างสมดุล (รายได้ สังคม สิ่งแวดล้อม)

ระบบเศรษฐกิจไทย

มีลักษณะพึ่งพิงการส่งออกและนำเข้า

- ส่งออกสินค้าเกษตรกรรมแปรรูป/อุตสาหกรรม
- นำเข้าสินค้าทุนเครื่องจักร/เทคโนโลยี/วัตถุดิบ

ระบบเศรษฐกิจไทย

มีลักษณะพึ่งพิงเงินทุน

และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

- การลงทุนโดยตรง เกิดผลผลิตและจ้างงานโดยตรง
- การลงทุนทางอ้อม เกิดการเก็งกำไร ดอกเบี้ย

ระบบเศรษฐกิจไทย

มีลักษณะการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม

- ความยากจน เส้นความยากจน (รายได้ขั้นต่ำที่ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้)
- คนจน (ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน)
- ผลที่เกิดจากการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจมีลักษณะแบบทวิลักษณ์ และการพัฒนาแบบไม่สมดุล

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ

- เพื่อให้รายได้ประชาชาติสูงขึ้น
- เพื่อให้อัตราการจ้างงานอยู่ในระดับสูง
- เพื่อสร้างและรักษาเสถียรภาพด้านราคาสินค้า
- เพื่อให้ดุลการชำระเงินสมดุล
- เพื่อให้การกระจายรายได้เป็นธรรม
- เพื่อกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

- ทรัพยากรมนุษย์
- ทรัพยากรธรรมชาติ
- การสะสมทุน
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- สังคมและการเมือง

ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

- ขาดปัจจัยการผลิตและบริการขั้นพื้นฐาน
- อัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มสูงขึ้น
- การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม
- ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ
- ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด
- สถาบันการเงินขาดสภาพคล่อง
- ปัญหาสังคมและอาชญากรรม

ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

- ผลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจ
- ผลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสินค้าเข้าและสินค้าออก
- ผลที่มีต่อการจ้างงานและการอพยพแรงงาน
- ผลที่มีต่อการสะสมทุน
- ผลที่มีต่อการกระจายรายได้ประชาชาติ
- ผลต่อการกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรม
- ผลต่อการลดลงของคุณภาพการส่งออก

แนวทางพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความสุขอย่างยั่งยืน

- การทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี
- ส่งเสริมการพึ่งตนเอง
- ปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ
- พัฒนาระบบสหกรณ์
- พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ปฏิรูปการเมืองและระบบราชการ
- ปฏิรูปการศึกษา

พัฒนาการของเศรษฐกิจไทย สู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

ไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้

พัฒนาการของเศรษฐกิจไทย สู่วัยยุคไทยแลนด์ 4.0

ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมามีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ **ยุคแรก (ประเทศไทย 1.0)** เน้นการเกษตร เช่น ผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน ปศุสัตว์ เป็นต้น

ยุคที่สอง (ประเทศไทย 2.0) เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขาย รองเท้า เครื่องหนัง เครื่องคั้ม เครื่องประดับ เครื่องเขียน กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม และปัจจุบัน (2559) จัดอยู่ในยุคที่สาม **(ประเทศไทย 3.0)** เป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์

พัฒนาการของเศรษฐกิจไทย สู่วุฒิกไทยแลนด์ 4.0

ไทยในยุค 1.0 2.0 และ 3.0 รายได้ประเทศยังอยู่ระดับปานกลาง อยู่อย่างนี้ไม่ได้ ต้องรีบพัฒนาเศรษฐกิจสร้างประเทศ จึงเป็นเหตุให้นำไปสู่ยุคที่สี่ (ประเทศไทย 4.0) ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) มีรายได้สูง โดยวางเป้าหมายให้เกิดภายใน 5-6 ปีนี้ คล้าย ๆ กับการวางภาพอนาคตทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา “ A Nation of Makers ” อังกฤษ “ Design of Innovation ” อินเดีย “ Made in India ” หรือ ประเทศเกาหลีใต้ ที่วางโมเดลเศรษฐกิจในชื่อ “ Creative Economy ”

ไทยแลนด์ 4.0 มีลักษณะอย่างไร?

“ประเทศไทย 4.0” เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลักคือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

ไทยแลนด์ 4.0 มีลักษณะอย่างไร?

ดังนั้น “ประเทศไทย 4.0” จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

ไทยแลนด์ 4.0 จะพัฒนาเรื่องใดบ้าง?

เพื่อให้เกิดผลจริงต้องมีการพัฒนาวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

1. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สร้างเส้นทางธุรกิจใหม่ (New Startups) ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น
2. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น พัฒนาเทคโนโลยีสุขภาพ เทคโนโลยีการแพทย์ สป้า เป็นต้น

ไทยแลนด์ 4.0 จะพัฒนาเรื่องใดบ้าง?

3. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม เช่น เทคโนโลยีหุ่นยนต์ เป็นต้น
4. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ เป็นต้น
5. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง เช่น เทคโนโลยีการออกแบบ ธุรกิจไลฟ์สไตล์ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ เป็นต้น

สังคมผู้สูงอายุ และการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้มีความสุขอย่างยั่งยืน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เปิดเผยว่า จากการคาดการณ์ว่าประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี 2564 นั้น ทาง สสช. ได้วิเคราะห์จากฐานข้อมูลจำนวนประชากรของประเทศไทย ปี 2560 ที่ผ่านมา ซึ่งพบว่ามีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 67.6 ล้านคน เป็นชาย 33 ล้านคน หญิง 34.6 ล้านคน และมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 11.3 ล้านคน หรือ 16.7% ของจำนวนประชากรทั้งหมด วัยทำงานอายุ 15-59 ปี จำนวน 44.60 ล้านคน วัยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 11.60 ล้านคน โดยวัย ผู้สูงอายุยังคงทำงานอยู่ราว 3.9 ล้านคน เพื่อหารายได้เสริมและเลี้ยงครอบครัว เพราะผู้สูงอายุบางคนไม่มีคนดูแล

สังคมผู้สูงอายุ และการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้มีความสุขอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ สสช.ได้ประเมินว่า ในปี 2564 จะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สัดส่วนสูงถึง 20% และในปี 2574 ประเทศไทยจะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึง 28% ทั้งในปัจจุบัน สัดส่วนวัยทำงานดังกล่าวยังสามารถดูแลผู้สูงอายุได้ 1 ต่อ 4 คน แต่ในปี 2574 สัดส่วนการดูแลผู้สูงอายุจะเฉลี่ยที่ 1 : 1 เพราะฉะนั้น รัฐก็ต้องวางแผนในการดูแลวัยผู้สูงอายุ และวัยทำงาน รวมถึงวัยเด็ก ที่ปัจจุบันวัยเด็กมีสัดส่วนลดลง เนื่องจากมีการคุมกำเนิด โดยแต่ละครอบครัวนั้นมีลูกคนเดียว ส่วนการออมเงินจะเริ่มมีการออมในช่วงอายุ 50-59 ปี ซึ่งถือว่ามีผิดหลักการออม ขณะที่อายุระหว่าง 25-40 ปี ที่เป็นวัยที่ต้องออมเงินกลับเป็นวัยที่ใช้เงินจ่ายจ่ายเก่งที่สุด ฉะนั้นต้องเร่งรณรงค์ให้วัยทำงาน มีการออมเงินเพิ่มขึ้น เพื่อเก็บเงินไว้ใช้

ในวัยผู้สูงอายุ

สังคมผู้สูงอายุ และการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้มีความสุขอย่างยั่งยืน

“สิ่งที่ภาครัฐจะต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่สังคมสูงอายุอย่างมีความสุข ได้แก่ การรณรงค์ให้มีการออมเพื่อชาติในกลุ่มอายุ 25-40 ปี การสนับสนุนให้มีบุตรเพื่อเพิ่มจำนวนประชากรวัยเด็ก การดูแลสุขภาพและที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำ ต้องเป็นแบบชักโครก มีราวเกาะเพื่อมิให้ล้ม เป็นต้น การส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีความสุข และการสร้างอาชีพเสริมให้มีรายได้เพิ่ม เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สุขภาพแข็งแรง”

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)

พฤติกรรมผู้บริโภค และกลไกตลาด

พฤติกรรมผู้บริโภค: เมื่อราคาสินค้าสูงขึ้น รายได้ของผู้บริโภคลดลง มีผลทำให้ปริมาณเสนอซื้อสินค้าลดลง เมื่อราคาสินค้าต่ำลง รายได้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น มีผลทำให้ปริมาณเสนอซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น

กลไกตลาด หรือกลไกราคา

เมื่อราคาถูกลง ผู้บริโภคจะต้องการซื้อสินค้ามากขึ้น ทำให้สินค้าขาดตลาด (อุปสงค์ส่วนเกิน) เพราะผู้ผลิตกักตุนไว้ รอให้ราคาแพง จึงนำออกมาขาย แต่ผู้บริโภคลดความต้องการซื้อลง เมื่อผู้ผลิตนำสินค้าออกมามากจนล้นตลาด (อุปทานส่วนเกิน) จึงมีสินค้าบางส่วนขายไม่ออก ต้องลดราคาลงในระดับที่เหมาะสม (ราคาดุลยภาพ) จนทำให้ปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคและผู้ผลิตต้องการซื้อขายเท่ากันพอดี

การวิเคราะห์อุปสงค์

ความหมายของอุปสงค์ (Demand) อุปสงค์ในที่นี้คืออุปสงค์ต่อราคา หมายถึง ปริมาณสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีผู้บริโภคต้องการ ซื้อ ณ ระดับราคาต่างๆกัน ภายในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และจะต้องมี อำนาจซื้อสินค้านั้น

กฎของอุปสงค์ (Law of demand)

ปริมาณสินค้าที่มีผู้ต้องการซื้อในขณะใดขณะหนึ่ง จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม กับราคาสินค้านั้น โดยให้ปัจจัยชนิดอื่นคงที่ เช่น ราคาสินค้าชนิดอื่น รายได้ของผู้บริโภค เป็นต้น

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ (ปริมาณซื้อสินค้า)

ปัจจัยทางตรง: ราคาสินค้า

ปัจจัยทางอ้อมอื่นๆ เช่น

1. รายได้ของผู้บริโภค อุปสงค์ต่อรายได้

รายได้เพิ่ม ซื้อเสื้อผ้าจำนวนเพิ่มขึ้น (เสื้อผ้าเป็นสินค้าปกติ)

แต่ถ้ารายได้เพิ่ม ซื้อข้าวราดแกงลดลง

(ข้าวราดแกงเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ : ปริมาณสินค้าสวนทางกับรายได้)

2. ราคาสินค้าชนิดอื่น ที่มีผลต่อปริมาณการซื้อขายสินค้าชนิดหนึ่ง (อุปสงค์ต่อราคาสินค้าชนิดอื่น) เช่น

ราคาไก่กวาง ซื้อเป็ด ในจำนวนมากขึ้น

(ไก่ออกกับเป็ด เป็นสินค้าทดแทนกัน)

ราคาแยมผลไม้แพง ซื้อขนมปังแผ่นลดลง

(แยมผลไม้กับขนมปังแผ่น เป็นสินค้าประกอบกัน)

3. อื่นๆ เช่น รสนิยม นโยบายรัฐ การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

การคาดการณ์ราคาสินค้าในอนาคต เป็นต้น

อุปสงค์ส่วนบุคคลและอุปสงค์ตลาด

(อุปสงค์ต่อราคา)

เมื่อนำปริมาณซื้อของผู้บริโภค (อุปสงค์ส่วนบุคคล) ทุกรายมา
รวมกัน ณ ระดับราคาต่างๆกัน

จะได้ปริมาณซื้อของตลาด (อุปสงค์ตลาด) ของสินค้า
และบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

พฤติกรรมกรรมการผลิต เป้าหมายการผลิต

1. พฤติกรรมของผู้ผลิต: ศึกษาการตัดสินใจในธุรกิจตนเองว่า

- ผลิตอะไร อย่างไร เพื่อใคร
- ควบคุมต้นทุนการผลิต กำหนดราคาและปริมาณ

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ผู้ผลิตเอกชนมีเสรีภาพและกรรมสิทธิ์อย่างมาก

ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม รัฐบาลจะมีกรรมสิทธิ์ ผู้ผลิตเอกชนจะมีเสรีภาพน้อย

ระบบเศรษฐกิจแบบผสม ผู้ผลิตเอกชนมีเสรีภาพและกรรมสิทธิ์มาก และถูกกำกับดูแลโดยรัฐ

2. เป้าหมายการผลิต : เพื่อ

- เอกชน : ผู้ผลิตหวังกำไรสูงสุด ส่วนแบ่งตลาดสูงสุด เพื่อให้ผู้บริโภคพึงพอใจสูงสุด
- รัฐบาล มุถุนิธิ : สวัสดิการทางสังคมสูงสุด ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ

การเพิ่มผลิตภาพในกระบวนการผลิต

ต้องพัฒนาคุณภาพของตัวแปร ดังนี้

- 1) แรงงาน ควรเน้นสุขภาพและการฝึกอบรม
- 2) เงินทุน การลงทุนกับเครื่องจักรต่างๆ มากหรือน้อยเกินไป และ
ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทำให้ผลิตภาพลดลง
- 3) การเป็นผู้ประกอบการ ควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันโลก
รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

ต้นทุน

1. ต้นทุนที่ชัดเจนและต้นทุนที่ไม่ชัดเจน

ก) ต้นทุนที่ชัดเจน : ต้นทุนทางบัญชีที่จ่ายจริง

ข) ต้นทุนที่ไม่ชัดเจน : ต้นทุนค่าเสียโอกาสและต้นทุนแฝง
ที่ไม่ได้จ่ายจริง แต่มีการประเมินเป็นต้นทุน

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ = ต้นทุนที่ชัดเจน + ต้นทุนที่ไม่ชัดเจน

ต้นทุนค่าเสียโอกาส :

คิดจากผลตอบแทนที่สูงสุดของการใช้ปัจจัย เมื่อนำปัจจัยนั้นไปใช้ในการผลิตสินค้าอื่น เช่น นำทองคำไปผลิตสร้อยขายได้ 1 หมั้นบาท โดยยอมเสียโอกาสหากนำทองคำนี้ไปผลิตเรือนนาฬิกามูลค่า 1 แสนบาท ดังนั้นเงิน 1 แสนบาท จึงนำมาประเมินเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสในการผลิตสร้อยด้วย เพื่อนำมาพิจารณาในการตัดสินใจ ลงทุนว่าจะผลิตสร้อยหรือไม่

ต้นทุนแฝง:

คิดจากผลตอบแทนที่เกิดการใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นของเจ้าของธุรกิจ เช่น สถานที่ อาคาร เครื่องมืออุปกรณ์ เงินลงทุน และแรงงานที่เป็นของเจ้าของธุรกิจ ต้องประเมินเป็นต้นทุน โดยคิดจากค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา ดอกเบี้ย และค่าจ้างในตลาดขณะนั้น นำมารวมกับต้นทุนทางบัญชี

2. **ต้นทุนของเอกชนและต้นทุนของสังคม**

ก) **ต้นทุนของเอกชน** : ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์

ข) **ต้นทุนของสังคม** : ต้นทุนภายนอกที่สังคมต้องรับภาระ (เช่น ด้าน
สุขภาพ คุณภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อม)

**ดังนั้นการคิดต้นทุนทางสังคมจะคิดจากต้นทุนทั้งภายในธุรกิจ
และภายนอกธุรกิจ**

การประหยัดและไม่ประหยัดจากขนาดของการผลิต

- ▶ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการประหยัด (LAC ลดลง)

แรงงาน, วัตถุดิบ, เทคนิค, การตลาด, การบริหาร

- ▶ การประหยัดจากการเรียนรู้ การค้นพบวิธีทำงาน

- ▶ การประหยัดจากขอบเขต สินค้าที่อยู่ในสายผลิตภัณฑ์เดียวกัน:
ต้นน้ำ(ไข่) ปลา(แปรรูป)

- ▶ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการไม่ประหยัด (LAC เพิ่มขึ้น)

ต้นทุนขนส่ง, ความไม่สมบูรณ์ของตลาดแรงงาน

ตัวอย่างกำไรทางเศรษฐศาสตร์

ยอดขาย หัก ต้นทุนสินค้าที่ขาย

= กำไรขั้นต้นก่อนหักภาษี

หัก ต้นทุนที่จ่ายจริง (ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา ภาษีนิติบุคคล)

= กำไรทางบัญชี

หัก ต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายจริง ได้แก่

ต้นทุนค่าเสียโอกาส (รายได้จากทางอื่นที่ไม่ได้เลือกทำการผลิต)

ต้นทุนแฝง (ค่าจ้าง ค่าเช่า และดอกเบี้ยของเงินทุน ของเจ้าของ)

= กำไรทางเศรษฐศาสตร์

ระบบเศรษฐกิจในโลกไร้พรมแดน ยุคโลกาภิวัตน์

เศรษฐกิจการแข่งขัน

- ▶ **อดัม สมิท เศรษฐศาสตร์กระแสหลัก**
- ▶ **แนวความคิดระบบตลาดเสรี แข่งขันโดยเอกชน (ผู้บริโภคนและผู้ผลิต) เกิดความมั่งคั่ง**
- ▶ **รัฐบาลมีหน้าที่เพียงวางกฎระเบียบ ข้อตกลงทางการค้า ลงทุนในส่วนที่เอกชนไม่สามารถทำได้ วางนโยบายเศรษฐกิจ**
- ▶ **ปัจจุบันผลของเทคโนโลยีสารสนเทศ ก่อให้เกิด โลกเล็กลง ไม่มีคนกลางแบบเก่า**
หลายความต้องการ

ความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในระดับประเทศ

- ▶ **เขตการค้าเสรี:** ยกเลิกการควบคุมทางการค้า โดยเฉพาะกำแพงภาษี และโควต้า เช่น เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ NAFTA / ยุโรป EFTA/ อาเซียน AFTA
- ▶ **สหภาพศุลกากร:** กำหนดภาษีอัตราต่ำร่วมกัน ใช้นโยบายควบคุมสินค้าอย่างเดียวกัน
- ▶ **ตลาดร่วม:** เช่นเดียวกับสหภาพศุลกากร เพิ่มการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตอย่างเสรี
- ▶ **สหภาพเศรษฐกิจ:** เช่นเดียวกับตลาดร่วม เพิ่มการใช้นโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน
- ▶ การร่วมมือทางเศรษฐกิจ ได้แก่ APEC และ AEC เป็นต้น
- ▶ เขตเศรษฐกิจอนุภาค เน้นการลงทุนและจ้างงานระหว่างประเทศในอนุภาค (พื้นที่สมาชิก) เป็นหลัก ได้แก่ โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

ประโยชน์และปัญหาจากการค้าระหว่างประเทศ

1.1 สาเหตุที่ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ

- 1) คุณสมบัติของทรัพยากรธรรมชาติ และภูมิประเทศ
- 2) รสนิยมในการบริโภค
- 3) ความชำนาญ (ได้เปรียบ) ในการผลิต และลดต้นทุนการผลิตโดยการนำเข้า

1.2 ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

- 1) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแข่งขันมากขึ้น
- 2) มีสินค้านำเข้าตามต้องการ และเป็นທີ່ระบายสินค้า เพื่อรักษาระดับปริมาณและราคาสินค้าในประเทศ
- 3) ส่งเสริมการออมและลงทุน เพิ่มรายได้ประชาชาติ
- 4) รายรับรัฐบาลมากขึ้น เก็บภาษีศุลกากรและค่าธรรมเนียม

1.3 ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ

1) ปัญหาการขาดดุลการค้า มูลค่าส่งออก < นำเข้า

2) ปัญหาด้านอัตราการการค้า เกิดจาก ดัชนีราคาส่งออก
ดัชนีราคานำเข้า

อัตราการค้าเฉลี่ย คือ ประเทศนำเข้าเครื่องจักรราคาแพง แต่ผลิตสินค้าส่งออกขาย
ในราคาถูก

3) ปัญหาการเลียนแบบการบริโภคเหมือนต่างประเทศทำให้ธุรกิจในประเทศปิดกิจการ

นโยบายระหว่างประเทศการค้า

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ มี 2 ประเภท

1) นโยบายการค้าเสรี เพื่อลดการกีดกันการค้า

2) นโยบายการค้าคุ้มกัน เพื่อกีดกันการค้า ปกป้องอุตสาหกรรมทารกและผลประโยชน์ของธุรกิจในประเทศ เช่น กำแพงภาษี จำกัดโควตานำเข้าและส่งออก และเพิ่มมาตรการและมาตรฐานสินค้า

การเงินและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

ความหมายของการเงินระหว่างประเทศ

เป็นการชำระเงินระหว่างประเทศ เมื่อมีการค้าเกิดขึ้น แต่เนื่องจากแต่ละประเทศมีสกุลเงินเป็นของตนเอง การชำระเงินจึงต้องใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในการแลกเปลี่ยนเงินสกุลหนึ่งไปเป็นอีกสกุลหนึ่ง เช่น ผู้นำเข้าไทยจะเปลี่ยนบาทเป็นดอลลาร์เพื่อชำระค่าสินค้าให้กับผู้ส่งออก USA

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Exchange Rate)

เป็นราคาของเงินสกุลหนึ่งที่คิดเทียบอยู่ในหน่วยของเงินอีกสกุลหนึ่ง เช่น 45 บาท ต่อ 1 US\$

หมายความว่า ราคาเงินบาท 45 บาท มีมูลค่าเท่ากับเงิน 1 US\$

หากเปรียบเทียบเงิน US\$ เป็นสินค้า นั่นคือ เงิน 1 US\$ มีราคาเท่ากับ 45 บาท

เช่น ณ ราคาดุลยภาพ 45 บ/ US\$ ทำให้ความต้องการซื้อ = ขาย จำนวน 100 ล้านเหรียญ
กรณีเงินบาทอ่อนค่า

ถ้าเงินดอลลาร์สหรัฐ มีราคาแพง เป็น 50 บ / US\$ (อุปทานส่วนเกิน) ความต้องการถือเงิน
US\$ มีน้อย เพราะขายเงิน US\$ ได้เงินบาทมาก ผู้ส่งออกได้ประโยชน์

ถ้าเงินบาทเข้าประเทศมากเกินไป ส่งผลให้เกิดเงินเฟ้อตามมา คนในประเทศจับจ่ายมากขึ้น

กรณีเงินบาทแข็งค่า

ถ้าเงินดอลลาร์สหรัฐ มีราคาถูกลง เป็น 30 บ / US\$ (อุปสงค์ส่วนเกิน) ความต้องการถือเงิน
US\$ มีมาก เพราะขายเงินบาท ได้เงิน US\$ มาก ผู้นำเข้าได้ประโยชน์

ถ้าเงินบาทออกประเทศมากเกินไป ส่งผลให้เกิดเงินฝืดตามมา คนในประเทศจับจ่ายน้อยลง

บัญชีดุลการชำระเงิน

เป็นการบันทึกทางการเงินเกี่ยวกับมูลค่าที่เป็นตัวเงินของรายการทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ใน 1 ปี

ส่วนประกอบของบัญชีดุลการชำระเงิน

1. บัญชีเดินสะพัด (ดุลการค้า+บริการ+รายได้เงินโอน)
2. บัญชีทุน(ลงทุนเก็งกำไรขายหุ้น+ผลิตสินค้า,จ้างงาน)
3. บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ (ทองคำ เงินตราต่างประเทศ เงินกู้จาก IMF)

เป็นตัวปรับดุลชำระเงินเกิน/ขาดดุล

ดุลการชำระเงินขาดดุล อาจเกิดจาก

- 1) ดุลการค้าขาดดุลอย่างมาก แต่มีการไหลเข้าของบัญชีทุนเพียงเล็กน้อย (และ/หรือ)
- 2) ดุลการค้าเกินดุล แต่มีการไหลออกของบัญชีทุนเป็นจำนวนมาก

การแก้ปัญหาดุลชำระเงิน

กรณีขาดดุลชำระเงิน

- 1) ส่งเสริมการส่งออก และลงทุนในประเทศ
- 2) เพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในประเทศ
- 3) ลดค่าเงินบาท (ขาดดุลเรื้อรัง:ลดความเชื่อถือ)
- 4) คุมหนี้สาธารณะเพื่อชำระหนี้เก่า

กรณีเกินดุลชำระเงิน เปิดช่องทางให้เงินไหลออก เช่น นำเข้าเครื่องจักร,
ซื้ออสังหาริมทรัพย์ ต่างประเทศ.

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

จาก ร.๙ ถึง ร.๑๐ สุ่มองไทยทั่วแหล่งหล้า สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา
ที่มา: ประชาชาติธุรกิจ <https://www.prachachat.net/royal-house/news-196789>
ข่าวในพระราชสำนัก วันที่ 28 กรกฎาคม 2561

ตลอดช่วงเวลากว่า 4 ทศวรรษที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
รัชกาลที่ 10 ทรงดำรงพระราชอิสริยยศ “สยามมกุฎราชกุมาร” สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเรียนรู้
หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ในด้านต่าง ๆ
อย่างทรงพระวิริยะ เมื่อเสด็จขึ้นทรงราชย์ พระองค์ทรงมุ่งมั่นสืบสาน รักษา ต่อยอดโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เพื่อให้
เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ปวงประชาชนชาวไทยสืบไป

เศรษฐกิจพอเพียงนำทางชีวิต

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานแนวทางดำรงชีวิตให้แก่คนไทยทุกระดับชั้น จนถึงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศที่ทรงคุณค่ายิ่ง เริ่มตั้งแต่ราษฎรต้องสามารถพึ่งตนเองได้ก่อน และดำรงชีวิตอยู่ในกรอบของความพอประมาณ มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันให้ตัวเองโดยใช้สติปัญญา เสริมด้วยความรู้เคียงคู่การมีคุณธรรม พร้อมกันนั้นได้พระราชทานแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ การทำเกษตรกรรมตามแนวทางพอเพียงด้วยการบริหารจัดการที่ดินและน้ำอย่างรอบคอบให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักอย่างดียิ่งในคุณค่าแนวพระราชดำริเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ตามแนวทางทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” และ “การปลูกป่าในใจคน” พระองค์ทรงมุ่งมั่นจะยึดแนวพระราชดำรินี้เป็นแสงส่องนำทางตามรอยพระราชปณิธาน เพื่อสืบสานต่อยอดช่วยเหลือให้ปวงประชาเข้มแข็ง พระราชทานความสุขให้กลับคืนสู่ผืนแผ่นดินไทยอย่างมั่นคงถาวร (ที่มา: ประชาชาติธุรกิจ)